

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4081/2564

นางสาว ด.จำเลย บริษัท ส.โจทก์

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 247, ป.อ. มาตรา 92, ป.อ. มาตรา 352, ป.วิ.อ. มาตรา 40, ป.วิ.พ. มาตรา 244/1, ป.วิ.พ. มาตรา 249, ป.วิ.อ. มาตรา 164, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4, ป.วิ.อ. มาตรา 195

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่ผู้เสียหายฟ้องเองโดยตรง สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาในคดีส่วนแพ่ง ต้องถือคดีอาญาเป็นหลัก หากคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา แต่หากคดีส่วนอาญาต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาหรือยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ คดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กล่าวคือ จำเลยจะฎีกาได้ต่อเมื่อยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา มาพร้อมกับคำฟ้องฎีกาและได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา 247 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92, 352 และขอให้จำเลยส่งมอบรถยนต์ยี่ห้อโฟล์คสวาเกน สีดำ คืนในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษายืนในส่วนคดีอาญา แต่ให้จำเลยคืนรถยนต์ที่เข้าซื้อยี่ห้อโฟล์คสวาเกน สีดำ แก่โจทก์ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนด ค่าทนายความรวม 6,000 บาท จำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่ผู้เสียหายฟ้องเองโดยตรง สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาในคดีส่วนแพ่งต้องถือคดีอาญาเป็นหลัก หากคดีส่วนอาญาขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือฎีกา คดีส่วนแพ่งก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา แต่หากคดีส่วนอาญาต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาหรือยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ คดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 40 สำหรับคดีนี้ คดีส่วนอาญาไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกาจึงยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 9 ดังนั้น สิทธิในการฎีกาคดีส่วนแพ่งจึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งของศาลอุทธรณ์ภาค 9 ย่อมเป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 244/1 จำเลยจะฎีกาได้ต่อเมื่อยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับคำฟ้องฎีกาและได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 247 วรรคหนึ่ง เมื่อปรากฏว่าในการยื่นฎีกาต่อศาลชั้นต้น จำเลยได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาแล้ว แต่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า "ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกา เป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด จึงอนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง" และสั่งรับฎีกาของจำเลยนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ อย่างไรก็ตาม เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ฎีกาของจำเลยเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 จึงอนุญาตให้จำเลยฎีกาและรับฎีกาของจำเลยไว้พิจารณา แม้คำสั่งรับฎีกาของศาลชั้นต้นเป็นการไม่ชอบดังที่วินิจฉัยข้างต้น แต่เมื่อศาลฎีกาอนุญาตให้จำเลยฎีกาและศาลชั้นต้นได้ส่งสำเนาฎีกาให้แก่โจทก์แก้ และโจทก์ได้ยื่นคำแก้ฎีกาแล้ว กรณีจึงไม่เป็นการจำเป็นที่ศาลฎีกาจะสั่งให้ส่งสำนวนคดีศาลชั้นต้นเพื่อส่งสำเนาให้โจทก์แก้อีกแต่อย่างใด มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่า การที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้เพิ่มเติมฟ้องเฉพาะคดีในส่วนแพ่งเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ โจทก์ยื่นฟ้องเฉพาะคดีอาญาขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 เท่านั้น เมื่อศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูลจึงประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา หลังจากนั้นศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง จำเลยให้การปฏิเสธ ในวันนัดสืบพยานโจทก์และพยานจำเลย โจทก์ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องในส่วนคำขอท้ายฟ้องว่า ขอให้จำเลยส่งมอบรถยนต์ยี่ห้อโพล์สวาเกน สีดำ คืนในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี อันเป็นการเพิ่มเติมฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบคดีในส่วนแพ่ง ซึ่งคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญานั้น หมายถึง คดีที่การกระทำผิดอาญานั้นก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องทางแพ่งติดตามมาด้วย เมื่อศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องคดีส่วนอาญาแล้วมีคำสั่งให้ประทับฟ้องและหมายเรียกจำเลยแก้คดี ย่อมเป็นการสั่งรับฟ้องคดีส่วนอาญาและคำฟ้องคดีส่วนแพ่งด้วย โดยไม่จำเป็นต้องสั่งรับฟ้องคดีส่วนแพ่งอีก ดังนี้ ในการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาโจทก์จึงต้องฟ้องคดีแพ่งมาพร้อมกับคดีอาญาตั้งแต่แรก แต่คดีนี้โจทก์ยื่นฟ้องเฉพาะคดีในส่วนอาญา จนศาลชั้นต้นมีคำสั่งประทับฟ้องและจำเลยให้การต่อสู้คดีแล้ว โจทก์จึงมายื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบในคดีส่วนแพ่ง ซึ่งการขอเพิ่มเติมฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 164 ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 4 นั้น ฟ้องเดิมจะต้องสมบูรณ์อยู่แล้ว เมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยเฉพาะคดีอาญาแล้วต่อมาได้ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้องขอให้จำเลยรับผิดชอบในทางแพ่ง จึงถือได้ว่าเป็นการกล่าวอ้างความรับผิดชอบทางแพ่งของจำเลยขึ้นมาใหม่ ซึ่งโจทก์จะมาขอเพิ่มเติมฟ้องเช่นนี้ไม่ได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์เพิ่มเติมฟ้องจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ ศาลอุทธรณ์ภาค 9 จึงไม่มีอำนาจวินิจฉัยคดีในส่วนแพ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 วินิจฉัยคดีในส่วนแพ่งของโจทก์จึงเป็นการไม่ชอบเช่นกัน ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยที่ว่าจำเลยต้องคืนรถยนต์แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 9 หรือไม่ ต่อไป พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 9 ในคดีส่วนแพ่ง ให้คืนค่าขึ้นศาลในศาลชั้นต้น ชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาแก่โจทก์และจำเลย นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 9

องค์คณะ

วิวรรต นิมละมัย · สมศักดิ์ คุณเลิศกิจ · สมบูรณ์ วัฒนพรมงคล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/4081/2564>